

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 – № 64/2022 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
3. Проць І. М. Окремі організаційно-правові механізми обмеження основних прав і свобод людини і громадянина за законодавством України. Порівняльно-аналітичне право. – 2020. – № 1. С. 381-384. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3450>

Толокольнікова А. В., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Сьох К. Я., доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ПРАВА ДІТЕЙ НА ОСВІТУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Право дитини на освіту завжди відігравало і відіграє важливу роль у формуванні суспільства. Діти – майбутнє України. Їм обов'язково доведеться брати участь у діяльності та розвитку держави. Освічені діти сьогодні – запорука успішної країни завтра. Тому соціальна та правова підтримка дитинства є пріоритетним напрямом у досягненні поставлених державою цілей. Право на освіту є основоположним соціально-культурним правом, що забезпечує стабільний розвиток молодого покоління. Всебічний розвиток дитини, як члена суспільства повністю залежить від можливості повною мірою реалізовувати свої права. Якісна початкова освіта надає дітям рівні вихідні шанси і дозволяє досягнути успіху на наступних етапах навчання. Вони мають право на повноцінну освіту з раннього віку. [1]

Сфера освіти, як і всі сфери життя суспільства, зазнала сильних змін в умовах воєнного стану. Усі ми вчилися та продовжуємо вчитися жити в цих нових умовах: хтось – продовжувати здобувати освіту, а хтось – працювати.

Частина учасників освітнього процесу внаслідок загрози життю, бойових дій та тимчасову окупацію окремих територій вимушено перемістилася в межах України або за кордон. Багато педагогів та здобувачів освіти все ще залишаються на тимчасово окупованих територіях та

потребують особливої підтримки держави. Деякі заклади освіти були фізично зруйновані.

Переміщені за кордон батьки та здобувачі освіти потребували та все ще потребують державної й міжнародної підтримки для забезпечення можливості для продовження навчання дітей. [2]

Діти, що зростають в умовах війни, захищені нормами міжнародного гуманітарного права як частина цивільного населення. Проте, з огляду на вразливість і потреби, пов'язані з дитячим розвитком, діти мають особливий захист. Деякі гарантії, передбачені міжнародно-правовими актами, стали частиною звичаєвого права.

Основні міжнародно-правові акти, що є основою для захисту дітей у ситуаціях збройного конфлікту:

- Конвенція ООН про права дитини (1989)
- Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах (2000, ратифікований Україною у 2004 році)
- Женевські конвенції про захист жертв війни (1949)
- Додаткові протоколи до Женевських конвенцій (1977)
- Конвенція міжнародної організації праці №182 про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці (1999)
- Римський статут Міжнародного кримінального суду (2002) та низка Резолюцій Ради Безпеки ООН, прийнятих між 1999 і 2009 роками. [3]

Попри всі загрози життю і здоров'ю дітей, заклади освіти продовжують надання освітніх послуг у встановлених обсягах, та там де це можливо, відповідно до визначених освітніх програм і планів. Насамперед, Державна служба якості освіти України здійснює моніторинг освітнього процесу, аби не порушувалися права всіх його учасників. Проводяться навчання, консультації, семінари для директорів шкіл та педагогічних працівників області, під час яких розглядаються невідкладні питання щодо забезпечення права дитини на доступну та якісну освіту в умовах воєнного стану. Зокрема, про оцінювання навчальних досягнень учнів, оформлення ділової документації, нове в законодавстві у сфері освіти тощо.

Безпечне освітнє середовище... Чи є воно на сьогоднішній днгь для дітей?

Це питання стало ще більш актуальним з початком нового навчального року. На жаль, сучасні українські школи не завжди мають бомбосховища відповідного рівня надійності, адже такі загрози не враховували під час проєктування громадського простору, тож поки що доведеться працювати з тим, що є. Вивчення мапи з надійними сховищами та пошук найшвидшого способу дістатися до них має стати одним із перших уроків, що вивчать українські діти з відновленням навчання. Також варто переконатися всім батькам і вчителям, що всі учні встановили на телефони додаток, який попереджає про початок повітряної тривоги.

Навчальний рік в Україні розпочався 1 вересня 2022 року в очному режимі там, де це можливо. У прифронтових областях і прикордонних громадах застосовується онлайн-навчання. Безпека дітей є найголовнішим завданням при підготовці закладів освіти до навчального року.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль повідомив, що уряд розробив рекомендації закладам освіти щодо підготовки до безпечного навчального року. Перш за все, всі школи до вересня мають завершити підготовку до офлайн-навчання, зокрема, обладнати бомбосховища. Відвідувати можна буде лише ті заклади, які мають укриття. «У сховищах має бути тепло, світло, вентиляція, вода й усе для комфортного перебування під час тривалої повітряної тривоги. Навчання дітей і персоналу правильному поведженню під час тривоги мають стати регулярними», – наголосив він.

Заклади освіти у зоні бойових дій чи на тимчасово окупованих територіях будуть працювати дистанційно. На інших територіях самі директори шкіл вирішуватимуть, за якою формою працюватиме їхня школа: очно, онлайн чи змішано. Але, за словами міністра освіти і науки Сергія Шкарлета, батьки мають право вирішувати, де та за якою формою навчатиметься їхня дитина: очно чи онлайн.

Наталя Піпа, народна депутатка України, секретарка комітету ВРУ з питань освіти, науки та інновацій, під час дискусії в Медіацентрі Україна підкреслила, що навіть під час Другої світової війни навчання у школах продовжувалося. І зараз від регіону до регіону держава шукатиме різні форми навчання. Перевага надаватиметься саме очній формі. Звичайно, якщо це не буде іти у розріз із питанням безпеки.

Багато дітей наразі залишаються за кордоном. З нового навчального року вони підуть в школи тих країн, де вони разом із батьками отримали тимчасовий притулок. Тому виникає непорозуміння у питанні, як потім, після повернення до України, синхронізувати знання та оцінки. Олег Паска розповів, що зараз готується відповідний наказ Міністерства освіти та науки, який узгодить це питання.

«Буде наступний варіант. Діти, які підуть в школи в тих країнах, де вони перебувають, такі предмети, як фізика, хімія та інші, будуть в наших документах прописані їм в кінці року як «зараховано». Вони будуть тільки дистанційно вивчати в наших школах українську мову і літературу, історію України, тобто предмети українознавчого циклу. У такий спосіб вони отримають документи про середню освіту. І коли вони захочуть вступати в наші заклади вищої освіти, вони просто екстернатом допрацюють, або комісійно буде визначено їх рівень знань з таких предметів, як фізика, хімія, біологія, які вони вивчали у школах за кордоном, і їм будуть виставлені відповідні оцінки. Тому все робиться для того, щоб шанси дітей повернутися в Україну були великими». [4]

Україна не стоїть на місці, навіть під час війни все робиться задля безпеки, кращого рівня життя, освіти наших дітей.

Список використаних джерел:

1. Право дітей на освіту: Ужгородська районна державна організація.
2. Освіта в умовах воєнного стану: освітній омбудсмен України: URL: <https://eo.gov.ua/osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/04/1>
3. Діти та збройні конфлікти: нормативно-правова база. War Childhood Museum Ukraine. URL: <https://warchildhood.org/ua/children-and-armed-conflict-legal-framework/>
4. Навчання під час війни: чого очікувати школярам і їхнім батькам. URL: <https://chas.cv.ua/zakon-pravo/108979-%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%96%D0%B4-%D1%87%D0%B0%D1%81-%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8-%D1%87%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%BE%D1%87%D1%96%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.html>

Хандій К. В., здобувач ступеня вищої освіти магістра Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Сьох К. Я., доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ ЯК ПОЧЕСНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ

Військова агресія Російської Федерації проти України є найболючішою темою сьогодення, у зв'язку з чим конституційний обов'язок захисту Вітчизни набув особливого значення для кожного громадянина України, став справою честі, прикладом самовідданості, героїзму та мужності.

Відповідно до статті 65 Конституції України захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України. Аналіз змісту цієї статті дозволяє виокремити три конституційні обов'язки: 1) обов'язок захищати Вітчизну, незалежність та територіальну цілісність; 2) обов'язок шанувати державні символи України; 3) обов'язок відбувати військову службу. Крім того, за своїм змістом ч. 1 ст. 65 Конституції України тісно пов'язана з ч. 1 ст. 17, яка визначає, що «захист суверенітету і територіальної цілісності України,